

Ügyszám: NAIH/2015/357/2/J
Ügyintéző: dr. Bíró János
dr. Kimpián Péter
Hiv. szám: BM/75-4/2015.

Dr. Magyariné dr. Nagy Edit részére
szabályozási és koordinációs helyettes államtitkár

Belügyminisztérium

Budapest

Gabor.Gratzer@bm.gov.hu
szkhat@bm.gov.hu

Tisztelt Helyettes Államtitkár Asszony!

A nemzeti utasadat-információs rendszer létrehozása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló törvény és az ahhoz tartozó előterjesztés véleményezésre megküldött tervezetéhez a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a következő észrevételeket teszi:

- Véleményünk szerint kérdéses a PNR adatok kezelésére vonatkozó szabályok tervezett módosításának időszerűsége, amíg el nem dől, hogy elfogadásra kerül-e a EU PNR Irányelv, és ha igen, mi lesz az Irányelv végleges normatartalma.
- Nem értelmezhető a törvénytervezet 3. §-ához fűzött indokolásnak az a része, mely szerint „[...] az EU PNR Irányelv tervezettel a magyar törvény PNR törvény ide vonatkozó pontjainak módosítása után lesz összhang”. Egy EU Irányelv tervezet közjogi értelemben nem lehet igazodási pont a magyar törvényalkotás számára, továbbá nem volna ésszerű a magyar törvényt egy olyan EU-s dokumentumtervezethez igazítani, amelynek végleges tartalma és elfogadása bizonytalan.
- Az előterjesztés ellentmondásos azt illetően, hogy mi az API adatok kezelésének célja. A vezetői összefoglaló szerint „[...] a Központ a PNR adatokon túl – a sikeres kockázatelemzés érdekében – a légitfuvarozóktól való egyedi adatkérés útján a kockázatelemzés során 'gyanússá' vált személyek beazonosítása érdekében az API

adatokat is megkapja.” Azonban az előterjesztés nem ezt a korlátozott adatfelhasználási célt, tehát a PNR adatok kockázatelemzése alapján gyanússá vált személyek ellenőrzött adatokkal történő azonosítását tükrözi, hanem a 6. §-ban, a Központ feladatainak meghatározásánál általános, a PNR adatokéhoz hasonló felhatalmazást ad az API adatok átvételére és kezelésére.

- Nincs összhangban az előterjesztés indokolása és a normaszöveg tervezet a PNR és az API adatok összekapcsolhatóságát illetően. Az általános indokolás szerint „a Központ a rendelkezésre bocsátott PNR és API adatokat egymástól szervesen elkülönítve kezeli, figyelemmel az adatvédelmi előírásokra”. Erre vonatkozó előírás azonban a törvényszövegben nem szerepel. Megjegyezzük továbbá, hogy az idézett részben a „szerves elkülönítés” kifejezés nem értelmezhető.

- Az Szbtv. jelenleg a PNR adatok esetében írja elő azok személyazonosításra alkalmatlanná tételét (visszafordítható módon) 30 nap után. Ha a PNR adatok mellett az API adatok is tárolhatók lenének a Központnál, akkor a PNR adatok személyazonosításra alkalmatlanná tétele értelmét veszti, hiszen az API adatok alapján a személyazonosítás továbbra is lehetséges marad. Ezért álláspontunk szerint az adatok személyazonosításra alkalmatlanná tételének szabályait az átvett API adatokra is ki kell terjeszteni.

- Az API adatok megőrzési ideje: az általános indokolás szerint „az API adatokat a Központ 24 óra elteltével törli”. Ám az átvett, de továbbiakban nem szükséges API adatok 24 órás adattörlési kötelezettsége csak a 9. §-ában, az Szbtv. 4/J. § (2) bekezdésében, az illegális migrációval összefüggésben átvett API adatoknál jelenik meg. Hasonló időtartamkorlátozás meghatározása a bűnüldözési és nemzetbiztonsági feladatokkal összefüggésben átvett API adatok esetében is szükséges, mert a 2004/82/EK Irányelv (a továbbiakban API Irányelv) szerint az API adatok fenti célokból történő átvétele megengedett (l. a (12) preambulumbekendést), ám az API Irányelv 6. cikk (1) bekezdése kötelezően meghatározza az API adatok törlésének vagy megőrzésének feltételeit és határidejét.

- Itt jegyezzük meg, hogy a vezetői összefoglaló az „Advanced Passenger Information” kifejezés rövidítéseként hivatkozik az API adatokra, noha tudomásunk szerint az angol rövidítés helyes feloldása: „Advance Passenger Information”.

- Az Ltv. 27/C. §-a szerint a légifuvarozó főszabályként a légi jármű utolsó állomáshelyére beérkezésétől számított 24 óráig őrizheti meg az utasra vonatkozó PNR adatokat azzal, hogy három adat kivételesen 60 napig megőrizhető, ha az utas ettől eltérő időtartamú adatkezeléshez nem járult kifejezetten hozzá. Ehhez képest a tervezet 3. §-a a 60 napos adatmegőrzési időt teszi meg főszabállyá és csak két olyan adat – a járatszám, valamint az indulási és érkezési idők - megőrzését korlátozza 24 órára, amelyek bármikor könnyen rekonstruálhatók. Megfelelő indokolás hiányában a tervezett módosítással nem érthetünk egyet.

- Az Ltv. 27. § (1) bekezdés o) pontjánál javasoljuk az „*utazás körülményeire vonatkozó adatok*” kifejezést pontosítani, mert a kifogásolt rész túl általános, ezért a szükségesnél több személyes adat kezelését teszi lehetővé. Vélhetően nem bármilyen, az utazás körülményeire vonatkozó adat kezelése szükséges a törvényben meghatározott adatkezelési célok elérése érdekében.

- Az Ltv. 27/C. § (3) bekezdés a) pontja lehetőséget kíván biztosítani arra, hogy a légitfuvarozó az utas kifejezett hozzájárulása esetén a törvényszövegben szereplő 60 napos időtartamtól eltérő ideig kezelhessen bizonyos személyes adatokat. Nem világos, hogy mi a célja e kitételnek. Ha az a jogalkotói szándék áll mögötte, hogy az adatmegőrzési idő az utas akaratának megfelelően csökkenthető legyen, akkor ez természetesen nem kifogásolandó adatvédelmi szempontból. Ebben az esetben a hivatkozott pontban az „*ettől eltérő időtartamú*” helyett az „*ennél rövidebb időtartamú*” kifejezést indokolt használni. Ha azonban a véleményezendő törvénymódosítás az adatmegőrzési idő meghosszabbítására kíván lehetőséget biztosítani, akkor az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 3. § 7. pontjára tekintettel ez nem egyszerűen az érintett „*kifejezett hozzájárulását*”, hanem a „*tájékozott, önkéntes és kifejezett*” hozzájárulását kívánja meg.

- Ltv. 27/C. § (5) bekezdés: a külső adatfeldolgozó igénybevételét ki kellene zárni, mert érzékeny, részben bűnügyi és nemzetbiztonsági célú adatkezelésről van szó.

- Ltv. 27/C. § (6) bekezdés: Javasoljuk az érintett tájékoztatást kiegészíteni az adattovábbítás céljával.

- A tervezet 8. §-a módosítja az Szbtv. 4/I. §-át. A módosuló §-ban változatlan rész a (4) bekezdés, amely szerint „*a szervezett bűnözés elleni koordinációs központ a [...] törvényben meghatározott esetekben más állami szervektől személyes adatokat vehet át*”. Ezzel összefüggésben emlékeztetni szükséges az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 5. § (3) bekezdésére, amely szerint „*kötelező adatkezelés esetén a kezelendő adatok fajtáit, az adatkezelés célját és feltételeit, az adatok megismerhetőségét, az adatkezelés időtartamát, valamint az adatkezelő személyét az adatkezelést elrendelő törvény, illetve önkormányzati rendelet határozza meg*”. Ennek értelmében a más állami szervektől átvett átvett adatok esetében az adatfajtákat az Szbtv.-ben szükséges meghatározni. Jóllehet az Infotv. 5. § (3) bekezdése nem tartalmaz hasonló előírást az adatforrások megnevezésére vonatkozóan, ám az információs önrendelkezési jog 15/1991. (IV. 13.) AB határozatban kifejtett tartalmára tekintettel¹ az Szbtv.-ben az adatkezelés szabályozásából nem maradhat ki az átvehető személyes adatok lehetséges adatforrásainak megjelölése.

¹ „A [...] személyes adatok védelméhez való jognak eszerint az a tartalma, hogy mindenki maga rendelkezik személyes adatainak feltárásáról és felhasználásáról. Személyes adatot felvenni és felhasználni tehát általában csakis az érintett beleegyezésével szabad; mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát. Kivételesen törvény elrendelheti személyes adat kötelező kiszolgáltatását, és előírhatja a felhasználás módját is [...]”

- Javasoljuk elhagyni a tervezet 3. címét és 10. §-át, mert a SIS rendszer az unión belüli határok eltörléséből eredő kockázatok kezelése céljából hozták létre és nem a külső terrorizmus és szervezett bűnözés elleni küzdelem céljából, így az adathozzáférés indokolatlan.

- 11. §: A tervezet szerint a Központ az utasok kockázatelemzése céljából a cél megjelölésével hozzáférési jogosultsággal rendelkezik a Robotzsaru rendszerhez. A Robotzsaru rendszerben számos olyan adatot is rögzítenek, amelyek nyilvánvalóan szükségtelenek az utasok kockázatelemzéséhez, ezért nem indokolt teljes hozzáférést biztosítani a Központ számára. Javasoljuk oly módon módosítani a kifogásolt részt, hogy a Központ az adatkezelés céljának, valamint az igényelt adatok körének megjelölésével adatszolgáltatást kérhessen a Robotzsaru rendszerből.

Az Szbtv. nem differenciál az automatizált és a manuális PNR adatkezelés között, noha az adatok feldolgozása nagy mértékben automatizált, ezért javasoljuk megfontolni, hogy alapelvi szinten beépítésre kerüljenek az Szbtv.-be a PNR irányelv tervezet (19) preambulumbekkezdésében foglaltak: „A személyes adatok védelmére vonatkozó jog [...] teljes tiszteletben tartásával nem hozhatnak egy személyre nézve hátrányos joghatással járó vagy őt súlyosan érintő döntést pusztán a PNR-adatok automatikus feldolgozása eredményeként. Az ilyen döntés továbbá nem alapulhat a személy faji vagy etnikai származásán, vallási vagy világnézeti meggyőződésén, politikai véleményén, szakszervezeti tagságán, egészségi állapotán vagy szexuális életén.”

Kérjük a fenti észrevételeink figyelembe vételét az előterjesztés további előkészítése során.

Budapest, 2015. január „ 29. „.

Üdvözlettel:

dr. Péterfalvi Attila
elnök